

Parlamentul
Republicii Moldova

D.P./01 nr. 9
24 mai 2022

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroul permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului adoptat prin Legea nr.797/1996, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de lege privind modificarea unor acte normative.

Anexă:

- 1. Proiectul de lege – 4 file;*
- 2. Nota informativă – 4 file.*

Dan PERCIUN

Deputat

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr.	<i>203</i>	
" <i>27</i> "	<i>05</i>	<i>2022</i>
Ora		

LEGE
pentru modificarea unor acte normative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articolul I. – Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 42-44 art. 247), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 1 se completează cu alineat nou cu următorul cuprins:

”(3) În sensul prezentei Legi, noțiunile de bază utilizate au următoarele semnificații:

contribuție de asigurări sociale – sumă datorată în mod obligatoriu de plătitorul contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat;

cont personal de asigurări sociale – cont atribuit fiecărui asigurat, prin care se ține evidența drepturilor și obligațiilor de asigurări sociale în sistemul public de asigurări sociale;

indexare a pensiei – măsură luată periodic pentru actualizarea cuantumului pensiei calculate în vederea păstrării puterii de cumpărare a pensiei.

pensie calculată – drept bănesc, stabilit în funcție de contribuțiile achitate în bugetul de asigurări sociale de stat și a duratei stagiului de cotizare, reexaminat, majorat și indexat;

pensie minimă completă – sumă fixă garantată de stat persoanelor care confirmă un stagiul de cotizare complet;

pensie minimă incompletă - sumă fixă garantată de stat persoanelor care nu confirmă un stagiul de cotizare complet, calculată prin diminuarea proporțională a pensiei minime complete în funcție de stagiul realizat ;

pensie în plată – pensie achitată lunar beneficiarului prin intermediul prestatorilor de servicii de plată desemnat de către beneficiar;

vîrstă standard de pensionare – vîrstă pentru bărbați și femei, stabilită de Legea privind sistemul public de pensii, la care aceștia pot obține dreptul la pensie pentru limită de vîrstă, prevăzut la art. 41 din Legea privind sistemul public de pensii;

stagiul minim de cotizare – perioadă minimă de activitate în care asigurații au realizat stagiul de cotizare prevăzut la art. 15 alin. (1) din Legea privind sistemul public de pensii pentru a putea beneficia de pensie la împlinirea vîrstei standard de pensionare;

stagiul total de cotizare – însumare a perioadelor de activitate pentru care s-au plătit contribuții de asigurări sociale de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat, prevăzut la art. 42 alin. (1) din Legea privind sistemul public de pensii;

stagiul de cotizare în raport cu vârsta – perioadă de activitate, în funcție de vârstă, în care asigurații au realizat stagiul de cotizare pentru obținerea unei pensii de dizabilitate;

supliment de solidaritate – diferența dintre cuantumul pensiei calculate și cuantumul pensiei minime acordat pentru categoria respectivă de pensie;

perioade asimilate stagiului de cotizare – perioade pentru care nu s-au plătit contribuții de asigurări sociale, dar care, potrivit Legii privind sistemul public de pensii, se includ în stagiul de cotizare;

venit asigurat – venit din care s-au plătit contribuții de asigurări sociale și care constituie baza de calcul a pensiei în sistemul public;

valorizare a venitului asigurat – indexare a venitului mediu lunar asigurat realizat începând cu 1 ianuarie 1999, reieșind din coeficientul de creștere a salariului mediu pe economie de la perioadele contributive până la anul precedent anului de stabilire a pensiei;

registru de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale (REVIND) – bază unică de date despre persoanele fizice și juridice contribuabile la bugetul asigurărilor sociale de stat, precum și despre beneficiarii prestațiilor de asigurări sociale.

reexaminare a pensiei – calculare a mărimii pensiei în corespundere cu prevederile Legii privind sistemul public de pensii în vigoare la data depunerii cererii de reexaminare a pensiei conform art. 33 alin. (1) lit. a) și c), alin. (2), (4¹), (4²) și (4³);

circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare și venitul asigurat – confirmarea prin acte doveditoare a stagiului de cotizare și a venitului asigurat pentru perioada de activitate care a avut loc până la realizarea dreptului la pensie și care nu a fost luată în considerare la stabilirea pensiei.”.

2. La articolul 6:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

”(2) Stagiul de cotizare se calculează prin însumarea lunilor pentru care s-au plătit contribuții, în mărimile stabilite, la bugetul asigurărilor sociale de stat și prin împărțirea sumei obținute la 12. Rezultatul obținut se rotunjește până la o unitate după virgule.”

alineatul (3) și alineatul (4) se abrogă.

3. La articolul 33:

alineatul (1) se completează cu litera d) și e) cu următorul cuprins:

„d) persoanele care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie de dizabilitate;

e) completării/modificării art.5 și art.50 cu circumstanțe ce țin de perioade necontributive și de activități, care au fost realizate până la stabilirea/reexaminarea pensiei.”

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

”(3) Reexaminarea dreptului la pensie în cazul prevăzut la alin. (1) lit.a), b), d) și e) se efectuează conform formulelor prevăzute în anexa nr. 2, anexa nr. 3 și anexa nr. 4, iar în cazul prevăzut la alin. (1) lit. c) se efectuează conform formulei prevăzute în anexa nr. 2¹.”

la alineatul (4¹) se exclud cuvintele ”conform formulelor din anexe, părți integrante ale prezentei legi,”

3. În Anexa nr. 2, Anexa nr. 3 și Anexa nr. 4 la indicele ”P” se propune următoarea definiție ”cuantumul pensiei calculate”.

4. Legea se completează cu Anexa 2¹ cu următorul cuprins:

Anexa:2¹

Formula de reexaminare a pensiei pentru limită de vîrstă pentru stagiul de cotizare realizat după stabilirea pensiei

Pensia pentru limită de vîrstă se reexaminează după formula:

$$\begin{aligned} Pr &= P + Pn \\ Pn &= 1,35\% \times Tn \times V_{avn} , \end{aligned}$$

unde:

Pr – cuantumul pensiei reexaminate;

P – cuantumul pensiei calculate;

Pn – cuantumul pensiei pentru stagiul de cotizare realizat după stabilirea/reexaminarea pensiei calculate după reexaminare

1,35% – rata de acumulare pentru anii de cotizare, realizați după 1 ianuarie 1999, calculată în procente;

Tn – stagiul de cotizare realizat după stabilirea/reexaminarea pensiei pentru limită de vîrstă, ani;

V_{avn} – venitul mediu lunar asigurat valorizat, determinat conform anexei nr.1 pentru perioada de activitate după stabilirea/reexaminarea pensiei pentru limită de vîrstă.

Articolul II. – Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 1-4 art. 2), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 5, alineatul (6) se propune de expus în următoarea redacție:

„(6) Casa Națională poate efectua înscrierea datelor în conturile persoanelor asigurate pentru care nu au fost prezentate în termenele stabilite Declarațiile persoanelor asigurate, de către plătitorii de contribuții care au fost lichidați sau sunt în procesul de lichidare, în condițiile corespunderii indicatorilor declarați în documentele aferente calculării și utilizării contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii cu documentele aferente impozitului pe venit prezentate organului fiscal în perioada respectivă. Modalitatea de înscriere a datelor în conturile personale se stabilește de către Casa Națională de Asigurări Sociale”.

2. La articolul 22 alineatul (1), după cuvintele “și alte recompense” se completează cu cuvintele “, care pentru fiecare angajat nu poate fi mai mică decât 50 la sută din suma lunară a contribuțiilor calculate din salariul minim lunar pe țară stabilit de legislație”.

Articolul III. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 octombrie 2022, cu excepția articolului I punctul 2 și articolului II punctul 2 care intră în vigoare începând cu 1 ianuarie 2023.

(2) Casa Națională de Asigurări Sociale va reexamina, în conformitate cu prevederile art.8 alin.(3) din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii, pensiile pentru limită de vârstă și pensiile de dizabilitate stabilite/reexamineate în perioada 1 ianuarie 2017 – 31 decembrie 2021 la calcularea cărora s-a inclus în stagiul de cotizare perioada prevăzută la art.5 alin.(2) lit. d) din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii, luând în considerare drept bază de calcul a pensiei pentru perioada respectivă salariul mediu lunar pe țară la data calculării inițiale/reexaminării pensiei.

(3) Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu aceasta.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Prezentul proiect de lege pentru modificarea unor acte normative a fost elaborat de către Dan Perciun, deputat în Parlament, în colaborare cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Casei Naționale de Asigurări Sociale.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Scopul proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative constă în asigurarea funcționării unui sistem de asigurări sociale echitabil și sustenabil financiar pe termen lung care să garanteze un trai decent beneficiarilor săi.

Prezentul proiect a fost elaborat în scopul sporirii asigurării sociale a cetățenilor, care la etapa stabilirii prestațiilor de asigurări sociale, nu identifică la Contul personal de asigurări sociale informația despre contribuțiile de asigurări sociale de stat. Totodată, se instituie contribuția de asigurări sociale minimă care va influența la calcularea stagiului de cotizare și venitului mediu asigurat, care este un stimulent pentru a exclude veniturile informale și a garanta un cuantum decent al prestației de asigurări sociale.

La fel, prin prisma asigurării funcționării unui sistem de pensii sustenabil din punct de vedere financiar, se propune un nou mecanism de reexaminare a pensiilor pentru limită de vârstă pentru stagiul de cotizare realizat după data ieșirii la pensii.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege propune modificarea Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, în vederea reglementării:

- noțiunilor principale aplicate în legislație prin expunerea acestora cu claritate pentru aplicarea corectă a legislației.

- unui nou mecanism de reexaminare a pensiilor pentru limită de vârstă. Pensiile pentru limită de vârstă se reexaminează reieșind din stagiul de cotizare realizat după data stabilirii pensiei și venitul mediu lunar asigurat valorizat. Reexaminarea pensiilor a demarat pe etape începând cu 1 ianuarie 2019 și continuă pînă în prezent, ultima etapă va fi realizată începând cu 1 ianuarie 2023. Începând cu 1 ianuarie 2024 beneficiarii au dreptul să reexamineze pensia o dată la 2 ani. La reexaminarea pensiei se aplică formula pentru stabilirea pensiei, respectiv se însumează stagiul total de cotizare realizat pînă la stabilirea pensiei și după stabilirea pensiei și se determină venitul mediu lunar asigurat valorizat. Pentru unii pensionari, cei care după stabilirea pensiei au activat cu un salariu mai mic decît pînă la stabilirea inițiale a pensiei, la determinarea venitului mediu lunar asigurat

valorizat cuantumul acestuia se diminuează. Respectiv, și cuantumul pensiei reexaminat este mai mic decât cuantumul pensiei aflat în plată. Pe parcursul perioadei 01 ianuarie 2019 – 16 mai 2022 s-au adresat pentru reexaminarea pensiei 82725 beneficiari, dintre care 18023 beneficiari sau 21,8 % au primit refuz precum că cuantumul pensiei reexaminat este mai mic de cât cuantumul pensiei în plată.

Noua formulă de reexaminare prevede calcularea părții pensiei pentru stagiul de cotizare și venitul mediu lunar asigurat valorizat obținut după stabilirea pensiei și se însumează cu cuantumul pensiei calculat până la reexaminare. Astfel, toți beneficiarii de pensii care au realizat un stagiul de cotizare de cel puțin 2 ani după stabilirea pensiei vor beneficia garantat de un cuantumul reexaminat al pensiei. În urma aplicării formulei noi de reexaminare a pensilor, cheltuielile Bugetului asigurărilor sociale de stat se vor diminua în anii 2022 - 2023 cu circa 53 milioane de lei.

- reexaminarea pensiei pentru limită de vârstă și pensiile de dizabilitate stabilite în perioada 1 ianuarie 2017 – 31 decembrie 2021 la calcularea cărora s-a inclus în stagiul de cotizare perioada necontributivă de îngrijire a unui copil cu dizabilitate severă sub vârsta de 18 ani sau a unei persoane cu dizabilitate severă de către unul dintre părinți, de către tutore sau curator, cu luarea în considerare a salariului mediu lunar pe țară la data calculării pensiei. Modificările care au intrat în vigoare la 1 ianuarie 2022 reglementează că la stabilirea pensiei pentru limită de vârstă și de dizabilitate, pentru perioada necontributivă menționată se ia în calcul salariul mediu lunar pe țară la data calculării pensiei. Pentru pensiile stabilite în perioada 1 ianuarie 2017 – 31 decembrie 2021 la calculul cuantumulului pensiei a fost inclus salariul minim lunar pe țară la data calculării pensiei, astfel acest segment de beneficiari de pensii fiind defavorizați. Conform datelor CNAS, la evidență sunt 328 beneficiari de pensii stabilite în perioada 1 ianuarie 2017 – 31 decembrie 2021 și la calcularea cărora s-a inclus în stagiul de cotizare perioada necontributivă respectivă. Costul acestei măsuri este de 4102,9 mii lei pentru anul bugetar 2023.

De asemenea, proiectul de lege propune completarea Legii nr. 489/1999 în vederea reglementării:

- atribuirii dreptului Casei Naționale de Asigurări Sociale de a efectua înscrierea datelor în conturile persoanelor asigurate pentru care nu au fost prezentate în termenele stabilite Declarațiile persoanelor asigurate (Rev-5), de către plătitorii de contribuții care au fost lichidați sau sunt în procesul de lichidare.

În anul 2004 a fost inițiat procesul de prezentare de către entitățile economice a declarațiilor persoanelor asigurate, inclusiv pentru perioada retroactivă 1999-2003. Declarația persoanei asigurate servește ca temei pentru înscrierea datelor despre venitul asigurat lunar (salariu), perioada de

activitate și contribuțiile de asigurări sociale calculate în contul personal de asigurări sociale, care ulterior se utilizează la stabilirea pensiilor. Entitățile economice, care au fost lichidate până la inițierea de către CNAS a procesului de acumulare a declarațiilor persoanelor asigurate nu au reușit prezentarea acestora. Această situație afectează direct dreptul persoanei asigurate la stabilirea unei pensii, care confirmă prin alte acte (Carnet de muncă, extras din ordin) faptul activității în câmpul muncii în entitatea economică respectivă.

Suplinirea contului personal de asigurări sociale cu informația despre contribuțiile de asigurări sociale de stat și venitul realizat la entitățile lichidate se va realiza în baza documentelor aferente impozitului pe venit prezentate organului fiscal în perioadele respective, doar în condițiile când a fost respectat termenul de prezentare a Declarației privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii (F-4BASS).

- contribuției minime de asigurări sociale pentru estimarea stagiului de cotizare necesar pentru acordarea dreptului la prestații de asigurări sociale, inclusiv pensii, stabilită ca sumă lunară calculată din salariul minim lunar pe țară. În prezent stagiul de cotizare se calculează reieșind din perioada pentru care angajatorul a calculat și achitat contribuțiile de asigurări sociale, indiferent de cuantumul contribuțiilor calculat și achitat, iar venitul din care se calculează și se achită contribuțiile nu are un plafon minim. Totodată, în cazul în care pensia calculată este mai mică decât pensia minimă, statul garantează achitarea pensiei minime prin achitarea suplimentului de solidaritate. Pentru a asigura dependența dintre cuantumul pensiei minime și contribuțiile de asigurări sociale achitate de către angajator se propune stabilirea cuantumului minim al contribuțiilor de asigurări sociale, care va constitui cel puțin 50 la sută din cuantumul salariul minim stabilit pe țară. Prin această modificare se va sigura o creștere lunară a contribuțiilor de asigurări sociale achitate pentru o lună deplină de activitate cu circa 9,53 milioane de lei, luând la bază numărul persoanelor asigurate din Tabelul de mai jos:

**Numărul de persoane asigurate pentru care
angajatorul a declarat contribuții de asigurări sociale
achitate pentru o lună deplină de activitate (martie
2022)**

	29%	24%	39%	32%
<100	382	4658	0	0
100 - 150	321	5802	0	0

150 - 200	359	5302	0	0
200 - 250	686	8008	0	0
250 - 400	1557	22107	0	0
400 - 600	5575	31812	0	1
600 - 800	6324	50009	0	0
800 - 1000	17627	53208	0	0
>1000	150985	303255	3	181
Total	183816	484161	3	182

4. Fundamentarea economico-financiară

Cheltuielile necesare pentru implementarea prezentului proiect de lege au fost consultate cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale și sunt incluse în cheltuielile prevăzute în Bugetul asigurărilor sociale de stat pentru anul 2022.

Implementarea prezentei legi se va efectua din contul mijloacelor financiare care vor fi prevăzute în bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat pentru anul 2022.

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

După adoptarea proiectului de lege, Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării a legii, va aduce actele sale normative în concordanță cu aceasta.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul va fi supus consultărilor publice după înregistrarea și includerea acestuia în procedura legislativă.

Totodată va fi plasat pe pagina oficială a Parlamentului.

Deputat în Parlament

Dan Perciun